

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§59

Dnr KS 2019-584

Svar på motion från Britt-Mari Canhasi och Helena Ekekihl (SD) angående gratis broddar

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Sverigedemokraterna (SD) har via Britt-Marie Canhasi och Helena Ekekihl lämnat in en motion till kommunfullmäktige i vilken de föreslår att alla kommuninvånare från 65 års ålder ska erbjudas gratis halkskydd (broddar).

Kommunstyrelsekontoret och Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har givits tillfälle att yttra sig över motionen. I yttrandet framgår det att en utredning gällande gratis broddar redan har genomförts, och att det pågår ett arbete med det kommunala pensionärsrådet (KPR) för att skapa förutsättningar för ett utgivande av broddar. Därför föreslår kommunstyrelsekontoret att motionen bör anses besvarad.

Beslutsunderlag

Svar på motion angående halkskydd (broddar) åt äldre från Britt-Marie Canhasi och Helena Ekekihl (SD)(319583) (0)

Bilaga 1 - Motion från Sverigedemokraterna angående halkskydd (broddar) åt äldre, daterad den 10 april 2019

Bilaga 2 - Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde den 15 april 2019

Beslutande sammanträde

Reservationer & protokollsanteckningar

Jacob Heitmann (SD) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Yrkanden

Jacob Heitmann (SD) yrkar att bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande identifierar två förslag.

Ordförande frågar först om kommunstyrelsens arbetsutskott önskar besluta i enlighet med förslaget.

Ordförande frågar sedan om kommunstyrelsens arbetsutskott önskar besluta i enlighet med Jacob Heitmann (SD) yrkande att bifalla motionen.

Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret, äldreombudsmannen
Motionärerna

Paragrafen är justerad

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Sara Ivarsson
Titel: Praktikant
E-post: Sara.ivarsson@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Svar på motion angående halkskydd (broddar) åt äldre från Britt-Marie Canhasi och Helena Ekekihl (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Sverigedemokraterna (SD) har via Britt-Marie Canhasi och Helena Ekekihl lämnat in en motion till kommunfullmäktige i vilken de föreslår att alla kommuninvånare från 65 års ålder ska erbjudas gratis halkskydd (broddar).

Kommunstyrelsekontoret och Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har givits tillfälle att yttra sig över motionen. I yttrandet framgår det att en utredning gällande gratis broddar redan har genomförts, och att det pågår ett arbete med det kommunala pensionärsrådet (KPR) för att skapa förutsättningar för ett utgivande av broddar. Därför föreslår kommunstyrelsekontoret att motionen bör anses besvarad.

Ärendet

Beskrivning

Ärendet uppkom till följd av att Sverigedemokraterna den 15 april 2019 lämnade in en motion till kommunfullmäktige, i vilken de föreslår att kommunfullmäktige beslutar att alla invånare i Norrtälje kommun från 65 års ålder ska erbjudas gratis broddar.

Motiveringen till detta förslag är att ett stort antal fotgängare skadas varje vinter på grund av halt väglag. Motionärerna skriver att kostnaderna för fotgängare som har skadats på grund av vinterväglag är högre än kostnaden för vinterväghållningen.

I motionen hänvisas det till en rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som visar att under 2014 kostade väg- och fallolyckor samhället dryga 50 miljarder kronor och att stora delar av den summan var relaterad till halkolyckor.

Motionärerna skriver att gratis broddar åt äldre är en billig åtgärd, cirka 150 kronor per person, som kan förebygga olyckor och stora kostnader för samhället.

Samberedning

Ärendet är samberett på tjänstemannanivå av äldreombudsmannen och Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON).

Under 2016 gjorde KSON en utredning vid namn *Fallprevention*, där kostnadsfria broddar delades ut till äldre (Dnr 16-237-739). Enligt utredningen blev kostnaderna för detta cirka 1 650 000 kronor. Det är troligt att kostnaderna idag skulle bli större då det är fler äldre i kommunen idag än 2016, och åldersgruppen 80 år eller äldre beräknas öka ytterligare de kommande åren. Därtill tillkommer kostnader för administration, informationsinsatser och distribution av broddar. Enligt utredningen finns viss evidens att broddar kan ha fallförebyggande effekt, men att just kostnadsfria broddar skulle ge effekt finns det för närvarande ingen evidens för.

Några kommuner, bland annat Stockholm stad, Göteborg stad och Huddinge, har mellan 2012 och 2017 erbjudit kostnadsfria broddar till äldre invånare. Erfarenheterna visar att det är en relativt hög kostnad och att det krävs stora informationskampanjer för att nå alla berörda. Det krävs dessutom en del tid för utprovning av rätt storlek vid utlämnandet. Erfarenheterna från Stockholm visar dessutom att mycket tyder på att den målgrupp som mest behöver broddar (personer som är 80 år eller äldre) inte hämtar ut dem, medan de äldre som är förhållandevis friska (65-70 år) är bättre på att hämta ut broddar. Förhoppningen om att kunna minska antalet halkolyckor, och i förlängningen samhällskostnaderna som dessa medför, tycks därför bli svårt då rätt målgrupp inte hämtar ut broddar i tillräckligt stor utsträckning.

Enligt *Kolada*, ett jämförelseverktyg för kommuner, är fallskador för invånare 80 år eller äldre fler i Norrtälje än i andra jämförbara kommuner, länet och riket. Det framgår däremot inte vilken typ av fallskada, om det sker när de äldre är ensamma, i omsorg eller i vård, inte heller hur eller var fallskadorna har skett.

Norrtälje kommun och KSON arbetar förebyggande med fallolyckor genom *Aktiv senior* och *Balansera mera* där äldre invånare får hjälp med träning, råd och stöd. Därtill tillkommer behandlingar och recept på fysisk aktivitet som vården kan utfärda samt alla aktiviteter som idrottsföreningar och kommunens idrottsanläggningar kan erbjuda.

Kommunens äldreombudsman fick under senhösten 2019 i uppdrag från Kommunala Pensionärsrådet (KPR) att undersöka hur samverkan mellan flera aktörer i Norrtäljes samhälle skulle kunna skapa förutsättningar för ett erbjudande om kostnadsfria halkskydd för invånare som är 65 år eller äldre. Med anledning av coronapandemin har frågan dock fått en vilande status.

Lagkrav

Det finns inga lagkrav att kommun eller vårdsektorn ska tillhandahålla halkskydd.

Förslaget berör även Lagen om vissa befogenheter (2009:47) 2 kap 7 § som säger att kommuner kan tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 68 år. Med servicetjänster avses tjänster som är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad. För servicetjänster åt äldre personer får kommuner ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunerna bestämmer. Enligt 8 § får avgifterna dock inte överstiga kommunernas självkostnader.

Koppling till gällande styrdokument

KSON ansvarar för hälso- och sjukvård och omsorg, folkhälsoarbete och förebyggande insatser till invånarna i Norrtälje kommun enligt budget 2020 och Verksamhetsplan 2020-2022.

Enligt Mål & budget 2020-2022 är ett av Norrtälje kommuns målområden att kommunen ska vara trygg och säker både i vardag och i kris.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Att erbjuda halkskydd kan man vid en enkel riskbedömning se att konsekvensen för invånaren är kännbar och ger sannolikhet en tryggare och säkrare tillvaro under den del av året det är vinter och halt, under förutsättning att broddarna används av invånaren.

Men som framkommer av Stockholm så visar det sig att det långt ifrån fallet och det är också förknippat med relativt stora kostnader i förhållande till nyttan.

En trolig kostnad för kostnadsfria broddar är 3-4 miljoner kronor för upphandling, administration, informationsinsatser och distribution. För närvarande finns det inga ekonomiska marginaler inom kommunen, kommunalförbundet eller vårdbolaget TioHundra att hantera dessa kostnader. Om motionen ska kunna verkställas behöver andra aktörer i samhället engageras.

Jämställdhetsanalys

Fallolyckor drabbar övervägande kvinnor.

Förvaltningens analys och slutsatser

Det finns en stor sannolikhet att broddar kan ge en tryggare och säkrare tillvaro under vintern, och det finns en sannolikhet att samhällskostnaderna kan påverkas. Det finns dock ännu inga belägg för detta.

Kommunstyrelsekontoret delar uppfattningen att andra aktörer i samhället behöver engageras om motionens förslag ska kunna verkställas då kostnaderna för detta inte är budgeterade.

Som nämns i yttrandet verkar erfarenheterna från Stockholm tyda på att den målgrupp som är i störst behov av broddar inte har hämtat ut dem i de kommuner som har delat ut dem gratis. Det är kommunstyrelsekontorets bedömning att frågan behöver utredas vidare, men även att om förslaget i motionen ska kunna verkställas kommer Norrtälje kommun att behöva starta en omfattande informationskampanj för att så många som möjligt i den berörda målgruppen ska hämta ut sina broddar. Resurser för en sådan kampanj är i dagsläget inte heller budgeterade.

Som ovan nämnt fick Kommunens äldreombudsman i uppdrag från Kommunala Pensionärsrådet (KPR) sedan senhösten 2019 att undersöka hur samverkan mellan flera aktörer i Norrtäljes samhälle skulle kunna skapa förutsättningar för ett erbjudande om kostnadsfria halkskydd för invånare som är 65 år och äldre. Med anledning av den rådande pandemin har frågan fått en vilande status.

I väntan på att KSON och KPR har möjlighet att fortsätta detta arbete föreslår kommunstyrelsekontoret kommunfullmäktige att anse motionen från SD besvarad.

Tidplaner

Ej tillämplig.

Bino Drummond
Kommunalråd
Moderaterna

John Granqvist
Politisk sekreterare för Moderaterna
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

Bilaga 1 – Motion från Sverigedemokraterna angående halkskydd (broddar) åt äldre, daterad den 10 april 2019

Bilaga 2 – Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde den 15 april 2019

Beslut skickas till

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret, äldreombudsmannen
Motionärerna

Motion: Halkskydd (broddar) åt äldre

Runt 25 000 fotgängare skadas varje vinter på grund av snö eller is så att de behövde söka sjukhusvård. En femtedel av de skadade behövde läggas in på sjukhus för fortsatt vård. Av dessa inträffade nästan 30 procent på så kallat vägtransportområde, alltså trottoarer, gångbanor, gator och liknande.

Mer än dubbelt så många skadas vintermånaderna november-mars som under resten av året. Detta kan kopplas till hur vinterväghållningen sköts och hur stora resurser som läggs på halkbekämpningen. Det visar sig, vilket är uppseendeväckande, att kostnaderna för fotgängare som skadats vid is- eller snöväglag är betydligt högre än kostnaden för hela vinterväghållningen.

En rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap visar att bara under 2014 kostade väg- och fallolyckor samhället närmare 50 miljarder kronor, stora delar av den summan är halkrelaterad. Den samhällsekonomiska kostnaden är minst fyra gånger större än den totala kostnaden för vinterväghållningen.

Gratis halkskydd (broddar) åt äldre är en billig åtgärd, uppskattningsvis 150 kr per person, som kan hindra mycket lidande och stora samhällskostnader.

Med hänvisning till ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att kommunfullmäktige beslutar:

Att:

Alla kommuninvånare från 65 års ålder ska erbjudas gratis halkskydd (broddar).

2019-04-10

För Sverigedemokraterna Norrtelje

Britt-Mari Canhasi, Helena Ekekihl

Kommunfullmäktige

§ 118

Dnr 2019-000584

Motion från Britt-Mari Canhasi (SD) och Helena Ekekihl (SD) angående gratis broddar för äldre

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige överlämnar motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Sammanfattning av ärendet

- Britt-Mari Canhasi (SD) och Helena Ekekihl (SD) lämnar in motion för beredning.

Beslutsunderlag

- Motion från Britt-Mari Canhasi (SD) och Helena Ekekihl (SD) angående gratis broddar för äldre i Norrtälje kommun.

- _____
-